

International Institute of Christian Ministries

PuE 101

**Fampivoarana ny Feo sy
Famoahana Lahateny**

Nosoratan'i Ivan Leigh Warden

Zava-kendren'ny fianarana:

1. Hanampy ny mpianatra hampivoatra/hanatsara ny fahatakarana ara-Baiboly momba ny fitenenana
2. Hahatakatra fa ny fitenenana dia fanomezana avy amin'Andriamanitra ary noho izany dia tsy maintsy marihina ny fiheverana maneran-tany momba izany
3. Hicolokolo ny fahatakarana ny amin'ny fifandraisana mahomby eo anivon'ny fiaraha-monintsika ankehitriny amin'ny alalan'ny fitenenana.
4. Hitrandraka ny fotopototry ny fitenenana araka ny nampiasan'i Ellen G. White sy nahazoany azy.
5. Hamantatra ao amin'ny Soratra Masina ireo ohatry ny mpandaha-teny mahomby ary hitanisa ohatra ankoatra ny Soratra Masina
6. Hianatra momba ny feo sy hicolokolo izany. Hisy fanizingizina momba ny fisefoana ara-dalàna ho an'ny fitenenana, ny fanenony, ny fanononana mazava, ary ireo toe-javatra ilaina amin'ny famoahana fitenenana mahomby.
7. Ny mpianatra dia hianatra ny fomba handresena ny fihetsika taitaitra sy hicolokoloana fahatokiana.

Fomba fampianarana:

Famelabelarana/dinika, fifanakalozan-kevitra, famerenana fandinihana toko, fanaovana tatitra, vakiteny voatendry, fanaovana tatitra momba ny famerenana fandinihana boky, ary olona asaina hanao fanentanana.

Zavatra takian'ny fampianarana:

1. Boky ilaina: White, Ellen G., *The Voice in Speech and Song*. (Ny Feo ao amin'ny *Fitenenana sy ny Hira*) Boise, Idaho, Pacific Press Publishing Association, 1988.
2. Famerenana ny toko *On the Voice (Momba ny Feo)* nosoratan'i C. H. Spurgeon, (pp. 3-14 amin'ity fandaharam-pianarana ity). *Mariho tsara izao manaraka izao :

A. Izany dia tokony ho fanombanana ny toko novakianao maneho ny tombondahiny (*points forts*) sy ny lesoka (*points faibles*) ao aminy.

B. Milaza ny amin'izay ambaran'ny toko.

C. Manondro ny tombam-bidiny.

D. Manao fitsarana, tsy karazan'ny mandalo fotsiny ihany, toy ny hoe « tsara », « ratsy », « mampiantanentana » na « mahamonamonaina ». Ny fitsarana dia mitaky anao hanao fanadihadiana sy fanombanana.

Mariho azafady: Ny fitsikerana tsara dia manazava. Izany dia tsy manondro fotsiny ihany toko iray amin'ny boky na lahatsoratra ho toy ny mahaliana na tsy mahaliana. Izany dia manazava ny antony mahatoy izany azy miaraka amin'ny toe-javatra na fitanisana andalan-teny ho fanamarinana.

E. Izany dia hilaza momba ny nahoana, ny fomba ahoana, ary ny inona

F. Izany dia hampiasa ny famintinana ho toy ny fiaingana – rehefa izany dia milaza

i. momba ny inona ilay asa soratra.

ii. inona no ezahiny hatao.

iii. manao ahoana ny fahatsaran’ny anaovany azy.

iv. inona no tombam-bidiny sy ny tombon-tsoa ao aminy.

v. farany, miezaka hanampy ny mpamaky hahatakatra sy hankafy izay zavatra avy novakiana.

3. Fomba fanasokajiana

Fanatrehana kilasy sy fandraisana anjara.....	33 1/3 %
Fanontaniana, famelabelarana, tatitra momba ny toko, fanadinana33 1/3 %
Fitsikerana... (voatendry, 2-3 pejy).....	33 1/3 %
	----- 100 %

Fandaharam-potoanan’ny Kilasy

- Fizarana I
Pejy 13 - 111
- Fizarana II
Pejy 115 - 203
- Fizarana III
Pejy 207 - 308
- Fizarana IV
Pejy 311 - 404

Fisaintsainana sy Fampiharana

Ity ampahany ity dia tsy natao ho lisitra voafetra, na handinika ny pejy tsirairay na hevitra ambaran’ny mpanoratra. Ny zavatra kendrena dia ny hamporisika ny fifantohana amin’ny tontolon-kevitra, ary ny fampidirana ny fahalalana (*théorie*) ho amin’ny fampiharana.

Fizarana I

- p. 13 “Amin’ny fanomezana rehetra noraisintsika avy tamin’Andriamanitra, dia tsy misy afaka ny ho fitahiana lehibe indrindra mihoatra noho izany »
Manomàna valiny iray pejy maneho ny maha-marina ny fanambarana etsy ambony. Mitanisà ohatra avy amin’ny Baiboly, ara-tantara, ary ohatra amin’ny vanim-potoana iainana ankehitriny ao amin’ny valintena.
- * Mpampianatra: Mety afaka mampiasa horonan-tsary na horonam-peo momba ny lahateny lehibe/malaza izay « misarika ny fahalianana » (p. 14)
- p. 29 atao? **Inona** sy **Nahoana** no fifandraisana eo amin’ny teny sy ny zavatra
- p. 34 “Tanamasoandro sy Aloka”
- p. 51 “Fitahiana sa Ozona”
Ireo fehezan-teny ireo dia ampiasain’ny mpanoratra mifandraika amin’ny teny. Inona marina no tiana hambara amin’ireo fehezan-teny ireo? Mitanisà ohatra avy amin’ny Baiboly.
- p. 72-74 Manomeza lisitry ny toetoetra dimy ao amin’ny feon’i Kristy, ilay mpiteny/mpandaha-teny idealy.
- p. 77, 90 fomba Herin’ny Fanahy! Herin’ny fitenenana ho an’ny fahamarinana. Amin’ny ahoana no ahavitana izany?
- p. 99 Amin’ny fomba ahoana no ahazoan’ny mpiteny/mpandaha-teny fahalalana avy amin’ny fitambaran’ny fitenin’ny mpihaino/mpivory/mpihaino?
- pp. 104-108 Inona no mandrafitra ny lahateny/toritenin’i Jesosy? Inona no votoatiny?
- p. 110 Fakafakao ny Toriteny teo an-tendrombohitra. Jereo ny fanambaran’i E.G. White ao amin’ny boky **Ilay Fitiavana Mandresy**. Ireo toko mamelabelatra ny amin’ny Matio 5, 6 ary 7.

Fizarana II

- pp. 116-118 Manaova famoaboasana modely izay maneho ny fomba ahafahantsika miteny tahaka an’i Jesosy fa tsy araka ny tenantsika. Amin’ny fomba ahoana no ahafahantsika miteny kanefa tsy miseho ho manana ny fahamarinan’ny tenantsika ary tsy manilika ny hafa?
- Alaivo avy ao amin’ny Isaia 58 ireo foto-kevitra izay azo ampiharina amin’izao taona folo amin’ny taon-jato faha-21 izao.
- p. 121 Jesosy Kristy dia nampiasa teny nanana hery ara-panahy raha nihinana ny olona. Inona ireo teny ireo amin’ny fomba fitenintsika ankehitriny?

Dingana II (tohiny)

- p. 128 Mifanakaloza hevitra momba ny hery mahery vaika misy eo amin'ny teny sy ny eritreritra.
- p. 133 “Aoka ny fiteninareo ho amin'ny fahasoavana mandrakariva” Inona no tena dikan'izany? Mitanisà ohatra avy amin'ny Baiboly.
- p. 138 Amin'ny fomba ahoana no mahatonga ny « fahatezerana ho toy ny fanapoizinana? Amin'ny fampiasana ny toetoetran'ny tarehy dia aseho ny antony maha-marina izany fanambarana izany?
- p. 441 Nahoana moa ny *fahatsorana* ihamboana no maneho endriky ny fitiavan-tena?
- p. 145 Manorata paragrafy/antokony iray misy teny ratsy sy mahery ary mamelively. Asehoy amin'ny fomba ahoana ny teny fanalam-baraka no toy ny mihinana olona. Avereno soratana ilay paragrafy/antokony maneho ny fahasoavana manavotra.
- p. 150 Nahoana moa no tsara indrindra ny mankasitraka noho ny mitaraina?
- p. 160 Misy fifandraisany ve ny finoantsika sy ny tenintsika? Raha eny, inona marina izany ?
- p. 175 Asehoy amin'ny fomba ahoana no anampian'ny hozatra amin'ny kibo ny fisefoana sy ny fitenenana.
- p. 179 Inona no anjara asan'ny Soratra Masina eo amin'ny fikolokoloana ny feo?
- p. 182 Mitadiava ohatra dimy hanehoana fiteny malefaka, mandresy lahatra, haavon'ny feo voafehy, ary fitenenana tsy misy Fanahy
- pp. 194-200 Mifanakaloza hevitra ny amin'ny fifandraisan'ny toe-pahasalamana tsara sy ny feo.

Fizarana III

- p. 207 « Ny teny atao amin'ny antony dia paoma volamena ao anaty vilia volafotsy tsara soratra» (Ohabolana 25:11)
Araka an'io fehezan-teny io, “Ny teny mandresy lahatra indrindra dia ny teny lazaina amim-pitiavana sy amin'ny firaisam-po”. Mifanakaloza hevitra ny amin'ny fifandraisan'ny Ohabolana 25 :11 sy io fehezan-teny eo ambony io.
- p. 230 Ny mpanoratra ny andalan-teny dia manoratra momba ny mpitory teny mpamokatra fa tsy mpihinana. Inona no tena hevitr'izany?

- p. 246 Fa nahoana no toriteny fohy?
- p. 255 Ny andalan-teny dia manoso-kevitra ny amin'ny modelim-bavaka. Fa inona izany?
- p. 264 Inona no atao hoe feo/fiteny mitaraina?
- p. 265 Iza no mahazo fitahiana amin'ny vavaka tsy ren'ny sofina, ary nahoana?

Fizarana III (tohiny)

- p. 271 Mitanisà ohatra momba ny « teny amin'ny fahasoavana ». “Mitoria ny teny ” Nahoana?
- p. 279 “Ny pasitora dia mampiasa afo tsy izy rehefa mampifangaro ny fitantarana tantara amin'ny lahateniny ...”
- p. 286 Manaova lisitra betsaka araka izay ao atao maneho ny lafiny tsy mahomby momba ny lahateny **fanao amin'ny efitrano fivavahana** sy ny lahateny **teatraly** .
- p. 290 Inona no maha-samihafa ny fihetseham-po sy ny fitenenana mampihetsi-po?
- p. 295 Manomàna valin-teny fohy ny amin'ny fiheveran'ny mpanoratra momba ny fampiasana diso ny taavam-pitenenana .
- p. 299 “Tsy alok'iza na iza,” “ny tsirairay samy ao amin'ny fitafiana fiarovana ho an'ny tenany.” Inona no tombam-bidi'ireo fehezan-teny ireo ho antska ankehitriny?
- p. 303 Ho an'ny karazana mpandaha-teny, mpampianatra ary mpitory toy inona moa ny fehezan-teny manao hoe “Ny asa dia miteny bebe/mafy kokoa noho ny teny”?

Fizarana IV

- %§p. 311 Miorina amin'inona na amin'iza moa ny fototra ara-pilôzôfian'ny fanabeazana ara-pivavahana sy ny asa fanompoana eo amin'ny fitondram-piangonana?
- p. 317 Lazao ireo fomba izay maha-zava-dehibe tokoa ny Fanahy Masina eo amin'ny fizotran'ny fianarana.
- p. 332 Misy fifanoherana momba ny famoronana ve eo amin'ny bokin'i Daniela sy Apokalypsy ao amin'ny Baiboly? Raha misy, dia manao ahoana ny maha-ava-dehibe izany fifanoherana momba ny famoronana izany ho an'ny fanabeazana amin'ny vanin'andro ankehitriny?

- p. 337 Inona avy ireo « tsy maintsy » ao anatin'ny toriteny sy momba ny toriteny rehetra?
- p. 351 Ity andalan-teny ity dia maneho olona maromaro ao amin'ny Baiboly toy ny mpandaha-teny mahomby. Inona ireo fitsipika iombonana iarahan'izy ireo manana, ary amin'ny fomba ahoana no maha-samihafa azy?
- p. 379 Mampiasà ny fomba fanadihadiana mitovy amin'izany ho an'ireo mpanao fanavaozana.
- p. 415 Inona no anjaran'ny hira sy mozika eo amin'ny fanabeazana arapivavahana ary eo amin'ny asa fanompoana fitondrana fiangonana?
- p. 427 Ataovy lisitra ireo karazana fomba (*styles*) samihafa momba ny hira sy mozika.

C. H. Spurgeon - Momba ny Feo

Ny lalànantsika voalohany momba ny feo dia tokony hoe - *aza mieritreritra be loatra momba izany*, satria tsinontsinona ny mahatsiaro ny feo tsara indrindra raha tsy manambara na inona inona; ary na dia tsara toy inona aza ny fitantanana azy, dia ho tahaka ny harona tsara tarehy nefa tsy misy na inona na inona ao anatin'ny, raha tsy mitondra fahamarinana lehibe sy mifanaraka amin'ny fotoana ho an'ny olona amin'ny alalan'izany hianao.

Tsy isalasalana fa marina ny voalazan'i Demosthenes amin'ny fanomezana toerana voalohany sy faharoa ary fahatelo ho an'ny fahaizana miteny tsara, nefa hisy dikany inona moa izany raha tsy manana na inona na inona ho lazaina ny olona iray? Ny olona manana feo tsara indrindra mihoatra noho ny rehetra kanefa tsy manana loha feno fahalalana sy fo tsotra, dia ho tahaka ny « feo miantsoantso any an'efitra », na, raha hampiasa ny fomba fitenin'i Plutarch, dia « *Feo sy antso eo amin'ny tsy misy na inona inona ("Vox et praeterea nihil.")* Ny olona toy izany dia mety hamiratra ao amin'ny antoko mpihira fa tsy dia ilaina eny ambony polipitra.

Ny feon'i Whitfield, raha tsy misy ny herin'ny fony, dia tsy ho namela akony maharitra teo amin'ny mpihaino azy mihoatra noho ny lokangan'i Paganini. Tsy mpihira hianareo fa mpitory teny: ny feonareo dia zavatra amin'ny laharana faharoa; aoka tsy hatao anton-javatra hofikirana mafy izany na ho roritina be, tahaka ny ataon'ny maro. Ny trompetra dia tsy ilaina hatao amin'ny varahina, tandrok'osy dia efa mety; kanefa tsy maintsy afaka haharitra ny fampiasana henjakenjana izy, satria ny trompetra dia natao ho an'ny ady, fa tsy ho an'ny efitrano fandraisam-bahinin'ny mpanao lamaody.

Etsy andanin'izany anefa, *dia aza atao kely loatra ny fiheverana ny feonao*, satria ny fahatsarany dia mety hitarika amin'ny vokatra izay antenainao fa haterak'izany. I Platon, rehefa niaiky ny herin'ny fahizana miteny, dia nanambara ny amin'ny feon'ny mpandaha-teny. "Tena nahery vaika », hoy izy, « ilay lahateny ary ny feon'ny mpandaha-teny dia maneno ato an-tsofiko, hany ka na tamin'ny andro

fahatelo na fahefatra aza dia toa tsy tsaroako ny momba ahy ary tsy tsapako hoe aiza eto ambonin'ny tany no misy ahy; ary nandritra ny fotoana fohy dia te-hino ny tenako ho toy ny mitoetra eo amin'ny nosin'ny olon-tsambatra aho."

Ny fahamarinana sarobidy loatra dia mety ho simba be dia be noho ny famoahana azy amin'ny feo lavareny tsy miova. Indray mandeha aho dia nandre pasitora anankiray izay tena nankafizin'ny maro tokoa, izay mingonongonona fotsiny, toy ny « tantely ao anaty tohotra » ; tsy isalasalana fa sary tsootra ankapobeny izany, nefa tena mamaritra azy tsara tokoa, ka mitondra ato an-tsaiko ilay feo miamoimoina amin'izao fotoana izao indrindra, ary mampahatsiaro ahy ny laha-tsoratra mampihomehy nosoratan'i Gray:

"Ankehitriny dia manjavona tsy hitan'ny maso ny loha-hevitra manjelanjelatra,

Ary ny rivotra manontolo dia mihazona fahanginana mampatory,
Fa ny pasitora sisa no miredona ny fisidinana mandrotsirotsy,
Ary ny feo mitsitaitaika maharenoka no mandrotsirotsy ny mpivavaka rendremana."

Mampalahelo raha ny olona iray izay mamoaika avy amin'ny fony ny foto-pinoana manana tombam-bidy tsy azo isalasalana, amin'ny fiteny araka ny tokony ho izy indrindra, no manao famonoan-tena eo amin'ny asa pastoraly ka mitendry tadin-dokanga tokana, nefa ny Tompo nanome azy zava-maneno misy tady maro ho lalaovina! Indrisy! indrisy! Ilay feo mampalahelo, miamoimoina dia miamoimoina eo tahaka ny kodiaran'ny milina mpitoto vary amin'izato feo tsy misy mozika, ka asa ny tompony na miresaka lanitra na helo, na fiainana mandrakizay na fahatezerana mandrakizay. Indraindray dia somary mafimafy kely na moramora kely, arakaraka ny halavan'ny fehezan-teny kanefa ny feony dia mitovy hatrany ihany, fandania feo mampalahelo, tany efitra minaonaona amin'ny lahateny izay tsy misy fiovaovana azo antenaina, na feo miovaova, tsy misy na inona na inona afa-tsy zavatra mitovy tantana izaitsizy.

Rehefa mitsoka eo amin'ny valiham-bazaha mandeha amin'ny rivotra (*harpe éolienne*) ny rivotra, dia mitsoka manerana ny tady rehetra izany, fa ny rivotry ny lanitra kosa, mandalo amin'ny alalan'ny olona sasany, dia lany eo amin'ny tady anankiray, ary amin'ny ankabeazany dia amin'ireo izay tsy misy feo indrindra amin'izy rehetra. Ny fahasoavana irery ihany no afaka hanampy ny mpihaino handray fampianarana/fampaherezana avy amin'ny feon-dangoraony ataon'ny teolojiana sasany. Heveriko fa ny mpitsara tsy miangatra anankiray dia hitondra didim-pitsarana momba ny fatoritoriana azo hamarinina amin'ny toe-javatra maro ka amin'izany ny feo avy amin'ny mpitory teny dia mandrotsirotsy mampatory amin'izato naoty (*note*) miverimberina. Dr. Guthrie dia mitantara amin'ny hatsarampanahy ny amin'ireo mpatory ao amin'ny fiangonana anankiray any Ecosse vokatry ny tsy fahampian'ny rivotra ao amin'ny trano fivoriana; misy ifandraisany izany, nefa ny toetoetra tsy dia tsara loatra ao amin'ny lalan-drivotra amin'ny tendan'ny mpitory teny dia mety ho antony lehibe kokoa. Ry rahalahiko, amin'ny anaran'ny zavatra masina rehetra, ampanenoy ny fitambaran'ny lakolosy rehetra ao amin'ny tranon-dakolosinareo, ary aza mamizana ny olonareo amin'ny feon-dakolosy mahantra efa vaky.

Rehefa hifantoka amin'ny fandinihana ny feo hianareo, dia *tandremo mba tsy ho latsaka amin'ny fahavoazana mahazatra sy iombonana amin'ny andro ankehitriny*. Zara raha misy olona iray amin'ny roambinifolo eny ambony polipitra no miteny toy ny lehilahy. Io fahavoazana io dia tsy voafaritry ao amin'ny Protestanta ihany, araka ny fanamarihan'ny Abbe Mullois, "Any amin'ny toerana hafa rehetra dia miteny ny

olona: miteny izy ireo eny amin'ny « *bar* » sy eny amin'ny lampihazo; nefa tsy miteny intsony eny amin'ny polipitra, satria eo dia mihaona fotsiny amin'ny fiteny hosoka sy amboamboarina, ary amin'ny feo diso isika. Any am-piangonana ihany no leferina izany karazam-pitenenana izany, satria, mampalahelo, fa fanao amin'ny ankapobeny loatra izany ; fa any amin'ny toerana hafa dia tsy ho azo leferina izany. Ahoana moa no mety hiheverana ny olona iray izay miresaka amin'ny fomba toy izany ao amin'ny efitrano fandraisam-bahiny? Mety hahatonga ny maro hitsiky izany.

Fotoana vitsivitsy lasa izay, nisy mpiambina tao amin'ny *Panthéon* - karazan'olona mahafinaritra araka ny fombany samirery - izay, rehefa mitanisa ny hatsaran'ilay tsangam-bato, naka tahaka indrindra ny fomba fitenin'ny ankamaroan'ireo mpitory tenintsika, ary tsy nitsahatra mihitsy tamin'izany nanetsika ny hafalian'ny mpizaha tany, izay sady nihomehy tamin'ny fomba fiteniny sy liana tamin'ny zavatra nasehony azy ireo. Ny olona iray izay tsy manana fomba fiteny voajanahary sy marina, dia tsy tokony homena alalana hampiasa ny polipitra; amin'izany mantsy, fara-faharatsiny, izay zavatra rehetra diso dia tokony ho voasakana amin'ny teny fohy....

Amin'izao andron'ny tsy fitokiana izao, ny zavatra rehetra diso dia tokony hajanona; ary ny fomba tsara indrindra hanitsiana ny tena amin'izany lafiny izany, raha ny fitorian-teny no resahina, dia ny mihaino matetika ireo mpitory teny mafana fo nefa miteny amin'ny fomba ridralava (*monotone*). Hiala eo miaraka amin'ny fahatsapana ho tofoka sy tsiravina ny amin'ny fomba fiteniny isika, ka aleontsika mamehy ny tenantsika amin'ny fahanginana toy izay haka tahaka azy ireo. Amin'ny fotoana ialanao amin'ny voajanahary sy ny tena izy dia mamoy ny zo ho azo inoana isika, ary koa ny zo ho henoana."

Afaka mandeha mitsidika ombieny ombieny hianao, amin'ny fiangonana lehibe sy kely, ary hahita fa ny ankamaroan'ny mpitory tenintsika dia manana feo masina ho an'ny alahady. Manana feo anankiray ho an'ny efitrano firesahana sy ny efitrano fatoriana izy ireo, ary feo anankiray tena hafa tanteraka ho an'ny polipitra; hany ka na dia tsy manana lela roa amin'ny fomba feno ota aza izy ireo, dia tena manana izany ara-bakiteny. Amin'ny fotoana ialan'ny olona sasany eo amin'ny polipitra dia mandao ihany koa ny maha-izy azy manokana izy ireo ary tonga maneho fihetsika ara-pomba ofisialy toy ny mpiandry fiangonana. Eo izy ireo dia mety hirehareha miaraka amin'ny fariseo fa tsy mba tahaka ny olona hafa, na dia fitenenan-dratsy aza ny misaotra an'Andriamanitra amin'izany. Tsy olombelona manana nofo intsony izy ireo na miteny tahaka ny olombelona fa feo mitoloko, fitaovana vaky/simba, na karazan-javatra hafahafa mpiteraka tabataba, no indro fa ampiharina, mba hisakanana ny mety ho fiahiahiana rehetra ny amin'ny maha-voajanahary sy ny fitenenana avy amin'ny fahafenoan'ny fo. Raha vao isalorana anefa izay akanjo izay, impiry akory moa no anaporofoan'izany ny lambam-paty_anaronana ny maha-izy marina ny olona, sy ny marika/ohatra misarim-bavy ny amin'ny fanarahana fomba ofisialy fotsiny!

Misy fomba fitenenana roa na telo izay sahiko lazaina fa ho fantatrareo avy hatrany hoe fandre matetika. Ilay fomba anankiray mendrika, mihagohago (*doctoral*), somary miavona, be renty, izay antsoiko ankehitriny hoe **ore rotundo**, dia tsy fahita loatra ankehitriny araka ny nahazatra, nefa mbola ankasitranan'ny maro.

[Mampalahelo fa tsy azo anaovana tatitra eto amin'ny endrika soratra printy ny mpandaha-teny raha namaky tonon-kira fiderana tamin'ny feo migoboka, amin'ny vava atao boribory] Rehefa nanao toy izany ny *révérend* anankiray indray

mandeha, dia niteny ny lehilahy iray fa noheveriny hoe « nitelina *boulette* » ilay mpitory teny ; fa nibitsibitsika ilay teo anilany nanao hoe, "Tsia, ry Jack, tsy nitelina an'izany izy; nasiany zavatra boribory ao am-bavany". Azoko alaina sary an-tsaina i Dr. Johnson miteny amin'izany fomba izany ao amin'ny efitrano fitsarana ao Bolt; fa ho an'ny olona izay voajanahary aminy ny toy izany dia misosa ho azy miaraka amin'ny fahalehibiazana olympika izany, fa eny ambony polipitra kosa aoka tsy hatao na oviana na oviana ny fakana tahaka izany; raha tena voajanahary ilay izy, dia tsara sady mety, fa raha fakana tahaka fotsiny dia fivadihana amin'ny fahamaotinana iombonana izany : noho izany ny fakan-tahaka rehetra eny ambony polipitra dia manakaiky ny fahotana tsy azo avela.

Misy fomba anankiray hafa koa izay iangaviako anareo mba tsy hihomehy. [*manomeza ohatra anankiray hafa*], fomba fanononana anankiray voalaza fa am-behivavy, manify dia manify, malemilemy, fisaka, an'ankizivavy, tsy fantatro intsony izay fomba hafa hamaritana azy. Ny ankamaroantsika dia nanana tombontsoa nandre izany, na hafa noho izany, avy amin'ny karazana fanamboamboarana samihafa sy fahavoazana. Efa nandre karazany hafa maro aho manomboka amin'ny migoboka be amin'ny fomba *Johnsoniana* hatramin'ny manify kely toy ny bitsibitsika malefaka; hatramin'ny fitreron'ny ombin'ny Basana ka hatramin'ny siosioakan'ny fody kely.

Afaka nitantara/nilazalaza ny sasany amin'ireo rahalahintsika hatramin'ny raibeny aho - izany hoe ireo raibeny pasitora, izay nanangonany voalohany indrindra ireo fomba fitenenana hoatra ny nidina avy any an-danitra, miraondraona, masina, mahafinaritra amin'ny lafiny rehetra, nefa tsy maintsy ampiako amim-panajana hoe ratsy. Toy izao manaraka ny filaharana tsy azo isalasalana ny amin'ny tetiarana araka ny fomba fitenenana: Chip, zanak'i Lisp, zanak'i Simper, zanak'i Dandy, zanak'i Affectation; na Wobbler, zanak'i Grandiose, zanak'i Pomposity, izay rain'ny zanakalahy maro.

Fantaro fa na dia eo amin'izay iheverana fa voajanahary aza ireo feo hafahafa ireo, dia tsy manameloka azy aho - aoka ny zava-boary tsirairay samy hiteny ny fiteniny avy ; nefa ny zava-misy dia, amin'ny toe-javatra sivy ao anatin'ny folo, ireny fomba fiteny masina ireny, izay antenaiko fa ho lasa fiteny maty tsy ho ela, dia tsy natoraly sady nohenjanina. Resy lahatra aho fa ireny feo, antsasaka feo ary feo ridralava tsy misy fiovana ireny dia babyloniana, fa tsy fitenin'i Jerosalema na oviana na oviana; satria ny fitenin'i Jerosalema dia manana marika mampiavaka azy, ary izany dia ny fomba fitenin'ny olombelona ireny ihany, ary izany dia mitovy avy eny ambony polipitra sy ao amin'ny maha-izy azy manokana. Ireo namantsika avy amin'ny sekoly *ore rotundo* niharam-pahavoazana dia tsy mbola fantatra na oviana na oviana ho niteny teny ambony polipitra tahaka izay ataony, na niteny tao amin'ny efitrano firesahana amin'ny feo mitovy amin'izay ataony eny ambony polipitra: "Mba azonao atao ve ny manome ahy dité fanampiny ; haka kely siramamy aho azafady ». Hanao izay hihomehezana azy izy raha manao izany, nefa ny polipitra dia natao hohasoavina amin'ny fandroatran'ny feony izay tsy azon'ny efitrano firesahana leferina velively. Hazoniko hatrany fa ny naoty tsara indrindra azon'ny feon'olombelona atao dia tokony homena hitoriana ny filazantsara, ary ireny no ampianarin'ny natiora azy mba hampiasaina amin'ny fifampiresahana mendrika. Ezekielia dia nanompo ny Tompo tamin'ny heriny feno feon-kira tsara indrindra sy mirindra indrindra, ka nahatonga ny Tompo nilaza hoe : « Koa, indro, ianao dia ataony ho tahaka ny mpanao hira mahafinaritra, izay tsara feo sady mahay mitendry » (Ezekielia 33:32).

Na dia, indrisy! tsy nisy akony tamin'ny fo mafin'ny Isiraely aza izany, satria tsy hisy na inona na inona afa-tsy avy amin'ny Fanahin'Andriamanitra, dia nahatonga ny mpaminany hanambara ny tenin'ny Tompo tamin'ny fomba tsara indrindra ananan'ny feony.

Manaraka izany, *raha manana fahazaran-dratsy manokana momba ny fitenenana hianao, izay tsy dia mahafinaritra loatra amin'ny sofina, dia ahitsio izy ireny, raha azo atao.*¹ Ekena fa mora kokoa ho an'ny mpampianatra ny mampita/mampiditra zavatra ao an-tsaina toy izay ny hampiharanao izany. Kanefa ho an'ny tanora mbola eo amin'ny marainan'ny asa fanompoany dia tsy afa-misaraka ny zava-tsarotra. Ireo rahalahy avy any ambanivohitra dia manana ny tsiron'ny sakafon'ambanivohitra eo am-bavany, izay mampahatsiaro antsika amin'ny fomba tsy hay tohaina ny zanak'omby avy any Essex, ny kisoa avy any Berkshire, na ny biby tsy tonga volana avy any Suffolk.

Iza moa no tsy hahafantatra avy hatrany ny fiteny avy any Yorkshire na Somersetshires, tsy eo amin'ny fomba fanononana avy any amin'ny faritany ihany fa eo amin'ny feo ihany koa? Mety ho sarotra ny hahita ny antony, nefa ny zavamisy dia mazava, fa amin'ny faritany sasany any Angletera ny tendan'ny olona dia toa tsentsitsentsina, tahaka ny kafitera efa ela niasana, ary any amin'ny sasany kosa, dia maneno tahaka ny mozika vita amin'ny varahina, misy feon'ny vy mikorintsana. Mety ho mahafinaritra angamba ireny fahasamihafana ireny amin'ny fotoany sy ny toerany avy, fa ny tenako manokana kosa dia tsy afaka nankasitraka azy ireny velively. Ny feo mikiakiaka maranitra tsy ahafantarana izay lazainy, mankadilo sofina tahaka ny hety harafesina, dia tokony hesorina amin'ny fotoana rehetra; toy izany koa ny fomba fanononana matevina, tsy mazava loatra izay tsy ahitana teny feno fa toy ny zavatra mifangaro avokoa ny matoan-teny, ny teny mpamaritra sy ny enti-milaza rehetra.

Tsy ilaina izany, ary na dia ireo izay ianjadian'izany ankehitriny aza dia mety tsy ho afaka hanapaka na oviana na oviana ny rojo mamatotra azy, kanefa ianao, izay mpandaha-teny vao mianatra, dia tsy maintsy mankahala izany ziogampandevozana izany. Ilaina mihitsy aza ny milaza hoe sokafy ny vavanao rehefa miteny ianao, satria ny ankamaroan'ny fingonongononana tsy voatonona tsara dia vokatry ny fihazonana ny vava ho zara raha misokatra. Tsy mandehandeha ho azy ny nanoratan'ny mpanoratra ny filazantsara momba ny Tompontosika hoe: "Dia niloa-bava lzy ka nampianatra." Sokafy midanadana ny varavarana izay tokony hivoahan'ny fahamarinana soa. Ambonin'izany, ry rahalahy sy anabavy, dia fadio ny mampiasa ny orona ho toy ny fitaovam-pitenenana, satria efa natokana hanamboloana izany. Nisy fotoana izay niheverana fa ny fanaovana teny an'orona no ara-dalàna, kanefa izany vanim-potoana efa nihoarana izany dia nitaraika ho amin'ny fanekena ny lalàn'ny natiora, koa aoka ny vava hanao ny asany tsy misy ny fanembantsemanan'ny taova fanamboloana. Fadio ny fahazaran'ny olona sasany mitelina litera toy ny litera "r;" ny fahazarana toy izany dia tena tsy mahomby ary tokony hialana. [...] Tsy azoko eritreretina hoe i Elia dia ningonongonona tamin'i Ahaba, na i Paoly dia niboredidredika teo an-tendrombohitra nanoloana ireo mpihaino azy. Mety ho eo ny areti-maso sy ny fomba somary misalasala, kanefa andeha lavitra noho izany isika ary hanaiky fa rehefa vokatry ny hafanam-po lalina izany dia manjary kanto indrindra. Misy ireo izay manana izany hatrany am-bohoka, aoka hampiasaina an-kalalahana izany: ilaina aza ny mianatra izany. Mitenena araka izay itarihan'ny natiora anao, kanefa aoka ho voataiza izany, fa tsy manta sy mivantambantana ary tsy notezaina. Araka ny fantatrao, i Démosthène dia nanana

¹ « Tandremo mba tsy hisy zavatra mikaviavia na tsy mety eo amin'ny fihetsika, ny fehezanteny, na ny fanononana » - JOHN WESLEY

fanaintainana isaky ny niteny, ary i Ciceron, izay narefo ara-batana, dia nanao dia lavitra nankany Grisias mba hanitsy ny fomba fiteniny. Isika izay manana tanjona ambony lavitra, aoka tsy ho ambony fikendry noho izy ireo isika amin'ny faniriana ny hanana fahaiza-manao. "Esory amiko ny zavatra hafa rehetra" hoy i Gregory avy any Nazianzo, "fa avelao ho ahy ny fahaiza-miteny, ary tsy hanenenako mandrakizay ny dia nataoko mba handalina momba izany."

Mitenena mandrakariva mba ho re. Mahalala lehilahy iray izay aho, izay milanja valopolo kilao, ary tokony ho re hatrany amin'ny antsasaka kilaometatra, kanefa tena tsy manam-paharisihana mihitsy, ka ao amin'ny toerana kely fivavahana izay iasany dia zara raha mandre azy ny olona eo amin'ny dabilio voalohany. Inona moa no ilàna mpitoriteny izay tsy ren'ny olona? Ny fanetren-tena dia tokony hitaona irao olona tsy manam-peo hanome ny toerana ho an'ireo izay afaka hanao ny asa fitoriana ny hafatry ny Mpanjaka. Misy olona matanjaka, saingy tsy mazava ny fiteniny; mifanitsaka ny teny lazainy, na mifandipatra sy mifampisongona. Ny fitenenana mazava dia zava-dehibe noho ny teknôlojia fakana herin'aratra avy amin'ny herin'ny rivotra. Omeo ny anjara toerana tokony hisy azy ny teny, aza tapahina noho ny fitroatroaranao ny taolan-damosiny, ary aza tapahina noho ny fahamehanao ny tongony. Mahasadaikatra ny mahita olona lehibe mibitsibitsika kanefa ny avokavony dia mantanjaka afaka miteny mafy dia mafy, kanefa koa, raha mivazavaza mandrakariva ny olona iray dia tsy ho re tsara raha tsy ianarany ny mampisy elanelana ampy eo anelanelan'ny teny roa mifanesy. Ny fitenenana miadana loatra dia tena fanaovana antsirambiana ny asa, ary ny sain'ny mpihaino izay miasa haingana dia tena "rikoriko" ny amin'izany. Tsy hay atao ny mihaino olona mihisatra iray kilaometatra isan'ora. Raha teny iray anio dia teny indray rahampitso, dia toy ny afo hampaory ny mpihaino miandalana izany. Ny fitenenana haingana loatra, mirifadrifatra, dia tsy azo ekena toy izany koa. Tsy midika ho fahaiza-miteny velively izany, raha tsy hoe ho an'ny olona tsy manan-tsaina, satria ny teny maro izay tokony ho tafika iray dia ataony tonga misahotakotaka, ary ny hevi-teny mahomby indrindra dia difotra anatin'ny feo misafotofoto. Indraindray dia misy mpiteny izay miteny amin'ny fomba tsy hay avahana, ary noho ny fikoropahany dia feo mifangaroaro no re, ka ny olona mifanakaiky aminy dia mahatsiaro ny teny nosoratan'i Lucan hoe: "

"Nifanosona teo amin'ny lelany ny teny,
Nikorotana toy ny tsy feon'olona;
Toy ny amboa dia mivovò fotsiny,
Tony ny bibilava mitsifotsifotra sy ny liona mieronana,
Toy ny onjan-drano sy ny rivotra mifofofoto amin'ny ravina,
Toy ny kotroka mirefotra avy ao anaty rahona!
'Tahaka ny hoe izany rehetra izany no natambatra indray miaraka."

Fahoriana roa sosona ny mandre rahalahy iray izay manadino ny mifoka rivotra, ka mirifatra toy ny soavaly dia misy angely ao an-tsofiny, ka tsy mijanona raha tsy lany rivotra izy ary voatery mijanona mba hameno ny avokavony indray; ny fiverimberenan'ny toe-javatra toy izany im-betsaka ao anatin'ny toriteny iray dia fahita matetika, kanefa tena maharary ny miaritra azy. Miatoa aloha ampy mba hialana amin'ny fisefofoana izay miteraka fitserana ho an'ilay mpiteny fa tsy fiombonam-po amin'ilay lohahevitra resahina.

Ny mpihaino anao dia tsy tokony hahalala fa misefo ianao: ny fisefoanao dia tokony ho tsy hita maso toy ny fikorianan'ny ra ao amin'ny lalan-dra. Tsy mihaja raha toa ka ny fisefoana izay tokony ho zavatra mandeha ho azy no hampisy fahatapahany eo amin'ny lahateninao.

Aza triarina hatramin'ny tendrony indrindra ny feonao. Mahalala olona roa na telo aho, olona manana ny maha-izy azy, izay mampijaly tena amin'ny fikiakiahana tsy mahaso, reraka ny avokavony ary mafana ny vavorony noho ny vazavaza ataony, kanefa toa sarotra ho azy ireo ny hiala amin'izany. Ny hoe "mitenena mafy" kanefa "aza manimba tena" dia torohevitra avy amin'ny apôstôly. Raha afaka mandre anao ny hafa amin'ny antsasaky ny feo dia tsara ny mitsitsy ny hery amboniny ho amin'ny fotoana mety hilana izany. "Aza mandanilany foana, aza mitsitsy diso tafahoatra": azo ampiharina amin'ity sehatra ity koa izany torohevitra izany. Somary tsitsio ny hamafin'ny feo izay afaka atao be tokoa. Aza omena aretin'andoha ny mpihaino anao raha toa ka ny fony tiana hotratrarina: ny tanjona dia ny tsy hatoriany eo ambonin'ny dabilio, kanefa tsarovy fa tsy ilaina ny manapoaka ny ampongana-tsofiny. "Tsy tao amin'ny rivotra i Jehovah", ny kotroka dia tsy varatra. Tsy arakaraka ny hamafiny feo no andrenesan'ny sofina, raha ny marina dia mahadonto ny sofina ny tabataba be loatra, sady miteraka fifanjevoana sy ako, ka azo antoka fa manimba ny toriteninao. Ampifanaraho amin'ny mpihaino anao ny feonao, raha olona roa alina no manoloana anao dia esory ny sakana rehetra ka apoahy ny feo, fa aza manao izany raha efitrano misy olona roa fotsiny no misy anao. Isaky ny miditra ao amin'ny toerana historiako teny aho dia kajiako tsara hoe ohatry ny ahoana no ilaina hamenoana azy, ary afaka fehezanteny vitsivitsy dia hitako ny fatra antonony. Raha vitanao ny manao izay andrenesan'ny olona eny amin'ny dabilio farany anao, raha hitanao fa mahazo izay ambaranao izy, dia azonao antoka fa mandre koa ireo izay akaiky kokoa, ary tsy mila hery mihoatra izany, angamba ilaina ny manandrana mampiena kely mba hahitana ny akony. Nahoana no hivazavaza mba ho re hatrany an'arabe kanefa tsy misy olona mihaino anao any? Na anaty trano na ankalamanjana, dia jereo raha maheno anao ny olona lavitra indrindra amin'ny mpihaino, dia ampy izay. Etsy an-danin'izany, tiako ny manamarika fa raha anaty efitrano misy marary na amin'ny toerana misy olona manan-kilema, noho ny fangorahana dia aoka aena ny feo. Mampalahelo raha mipetraka eo anilan'ny fandrian'ny marary iray ianao ary mivazavaza hoe "JEHOVAH NO MPIANDRY AHY." Raha manao zavatra tsy am-piheverana toy izany ianao, raha vantany vao lasa ianao dia hilaza ilay olona hoe: "Tena marary ny andohako. Soa fa lasa iny olona iny; tena Salamo sarobidy sy tony ilay novakiany teo, kanefa novakiany tamin'ny fomba mitratrevatreva toy ny kotroka sy ny varatra ka saika safotra aho!" Tsarovy fa ny bitsika mora dia mety kokoa ho an'ny marary noho ny dobo'aponga sy fitsofana anjomara.

Araho tsara ny fitsipika eo amin'ny fanovaovana ny herin'ny feonao. Ilay fitsipika taloha dia hoe manomboka mora dia mora, dia ampiakarina tsikelikely ary ny feo mafy indrindra no ampiasaina amin'ny farany. Aoka hopotehina amin'ny tafondron'ny vava ny fitsipika toy izany, satria tsy mandaitra ary mahadiso hevitra.

Mitenena mora na mafy, arakaraka ny fihetseham-po fonosin'ny fotoana, ary aza manaraka fitsipika ivelambelany na noforomporonina. Ny fitsipika apetapetaka dia tena zava-doza, araka ny ilazan'i M. de Comorin azy amin'ny fomba mahatsikaiky toy izao: "Aoka ho feno hafanam-po, ho toy ny varatra, ho tezitra, hitomany, hatreo amin'ny teny fahadimy amin'ny fehezan-teny fahatelo, andalana fahafolo ao amin'ny pejy fahafolo. Tena mora tokoa ny hanao izany! Ary indrindra tena voajanahary ô?" Nisy minisitra naka tahaka mpikabary malaza iray ka isaky ny nanomboka laha-teny izy dia niteny mora dia mora ka tsy nisy na iza na iza nahare azy. Nanatona avokoa ny rehetra andrao dia misy zava-tsarobidy tsy re, kanefa very maina ny hetahetany; tsy nisy zavatra reny afa-tsy figonongononana. Raha tsy afaka niteny io lehilahy io dia tsy ho azo omen-tsiny, kanefa tena tsy misy antony mihitsy ny nanaovany izany satria noporofoiny afaka fotoana fohy avy eo fa izy dia

nanana avokavoka matanjaka tsara nahafahany niteny ara-dalàna. Raha toa ka tsy nisy dikany ny tapany voalohany tamin'ny lahateniny dia nahoana no tsy navelany fotsiny? Ary raha nanana ny lanjany izany, nahoana no tsy nambara mazava? Fanintonana ry havana, izany no tanjona nokendreny; fantany fa ny olona izay niteny toy izany dia nanintona tokoa ny mpihaino, ka izany no noezahiny hotanterahina. Raha misy aminareo mahasahy manao zavatra toy izany dia maniry amin'ny foko manontolo aho ny tsy ho nidirany mihitsy tamin'izao fianarana izao. Lazaiko aminao am-pahamatorana fa ilay antsoina hoe "fanintonana" dia mendri-pankahalana, satria tsy mahitsy, miolikolika, mamitaka ka mendrika hambaniana. Aza manao na inona na inona hanintonana amin'ny fomba ambany toy izany, dia ny fikatsaham-pankasitrahana avy amin'ireo za-draharaha rehefa mitoriteny. Averiko ihany: mitenena mazava dieny voalohany. Ny fanentananao dia tsara loatra ka tsy tokony hobitsibitsihina. Mitenena amin'ny mpihaino am-pahasahiana, ary baikoy dieny eo am-panombohana ny fifantohana amin'ny alalan'ny feon-dehilahy anananao. Aza manomboka amin'ny feo avo indrindra, satria tsy ho afaka hiakatra intsony ianao rehefa mafana avy eo; kanefa aoka hiteny mazava ianao dieny vao manomboka. Ampidino ny feonao rehefa ilaina, hatramin'ny bitsibitsika aza; satria ny feo malefaka iniana, dia sady mampiala sasatra nys ofina, no manana fahafahana lehibe hanatratra ny fo. Aza matahotra ny feo ambany, satria raha asianao hery izany dia re tsara toy fitenenana mafy izany. Tsy voatery hiteny mafy ianao vao ho re. Hoy i Macaulay momba an'i William Pitt: "Ny feony, na dia nihamora hatramin'ny bitsibitsika aza, dia re hatrany amin'ny dabilio farany indrindra." Voambara fa ny basy mipoaka mafy indrindra dia tsy izay mandefa bala lavitra indrindra: ny fipoaky ny vavam-basy dia tabataba fotsiny. Tsy ny hamafin'ny feonao, fa ny hery ataonao ao aminy, no ilaina. Azoko antoka fa azoko atao ny mibitsibitsika mba ho re hatreny amin'ny zoron-trano rehetra ao amin'ny fiangonana lehibe iray, ary azoko antoka koa fa afaka miantsoantso aho kanefa tsy misy mahazo izay lazaiko. Ny onjan-drivotra dia mety hitefoka eo amin'ny sofina amin'ny fifanesisesena haingana ka tsy misy zavatra mazava voavaky ny saina. Ny ranomainty dia ilaina amin'ny fanoratana, kanefa raha araraka eo amin'ny taratasy izany dia tsy misy hevitra tafita; toy izany koa ny feo. Ny feo no ranomainty, ary fandrindrana no ilaina fa tsy fanatobahana, mba hahafahana manoratra zavatra hain'ny sofina avahana. Raha toa ny hany tanjonao dia ny hifaninana amin'i

"Stentor ilay matanjaka, manana avokavoka varahina,
Ny tanjaky ny tendany dia mihoatra noho ny an'ny olona dimampolo lahy,"

dia mivazavazà araka izay tratranao, fa raha tianao ho azon'ny hafa izay lazainao, mba hanasoa ny hafa, dia mivonona ny ho "tsy matanjaka kanefa miteny mafy." Fantatrao fa ny feo avo dia mahataka-davitra kokoa: ny hiaka maranitra fampiasan'ny mpandeha lavitra any Aostralia dia miavaka amin'ny fahatodiany lavitra. Ny lakolosy dia re lavitra kokoa noho ny amponga, ary indrindra, arakaraka ny mampirindra ny feo ho toy no mozika no hahatodiany lavitra. Tsy ny fitefoky naoty amin'ny piano no ilaina, fa ny fampiasana araka ny tokony ho izy ny feo tsara indrindra. Noho izany, aoka ianao hahatsapa fa tsy voatery hirona ho any amin'ny hamafin'ny feo, amin'izany dia hanamaivana ny sofin'ny mpihaino ianao, ary hanamaivana ny avokavokao. Andramo ny fomba fiasa rehetra, hatramin'ny mitrerona ka hatramin'ny feo maranitra indrindra. Aoka halefaka toy ny voromailala ianao ary hivatravatra toy ny tadio. Aoka ianao ho tahaka ny olon-tsotra rehetra rehefa miteny tsotra, na manohan-kevitra amin-kafanam-po, na miantso ampitalahoana, na manambara amin'ny fomba mazava.

Miaraka amin'ny fifehezana ny herin'ny avokavoka dia tokony ho eo koa ilay fitsipika hoe: ovaovao ny haavon'ny feonao. Aoka hifandimby ny besonao, ny feo

fahatelo, ny feo voalohany sy ny feo faharoa. Mitalaho aminao aho, ataovy izany noho ny fangorahanao ny tenanao sy ireo izay mihaino anao. Andriamanitra dia mamindra fo amintsika ka manamboatra ny zavatra rehetra mba hanomezany fahafaham-po ny hetahetan-tsika hahita endri-javatra samihafa; andeha isika hanana fampindram-po toy izany ho an'ireo mpiara-belona amintsika ka tsy hampaory azy ireo amin'ny alalan'ny feo mitovy tantana lavareny. Tena tsy rariny raha ampizakaina ny amponan-tsofina ny feo mitovy mitohitohy mandritra ny antsasak'ora. Tsy misy fomba haingana hahatonga ny saina ho donto na ho adala mihoatra noho ny figonongonon'ny voangory mandritra ny fotoana mitohy maharitra eo an-tsofina. Zo avy aiza no hahafahanao mitaky ny olona hiaritra ny finananananao toy izany? Tsy izany anefa no tianao hatao, noho izany dia mitenena amin'ny haavom-peo miovaova. Vitsy dia vitsy ny pasitora no mahatsiaro fa ny feo mitovy tantana dia mampatory. Manahy aho hoe ilay fanambarana nataon'ny mpanoratra iray tao amin'ny *Imperial Review* dia mitombina ho an'ny ankamaroan'ireo rahalahiko: "Fantatsika rehetra fa ny feon-drano mikoriana, ny feon-onja midona mitohy, ny feon-drivotra mitsoka amin'ny ravin-kazo, na ny fitolokon'ny voromailala, dia mitarika ho amin'ny torimaso. Tsy milaza velively izahay hoe mitovy amin'ny iray amin'ireny ny feon'ireo mpiasan'Andriamanitra maoderina, kanefa ny vokany dia mitovy, ary vitsy no maharitra amin'ny lahateny lava, atao amin'ny feo tsy miova mihitsy. Ilay fitenenana hoe 'toriteny manaitaitra' dia midika fa ny ankamaroan'ny toriteny dia mampatory. Tsy fahombiazana no misy rehefa ny mpitoriteny no mamela

"Ny mpihaino azy ao anatin'ny fahaverezan-kevitra:
Iza amin'ireto roa ireto no harahina:
'Miambena sy mivavaha' hoy ny lahatsoratra,
'Mandehana matory' hoy ny toriteny."

Kanefa ny feonao dia mety ho mihira avy amin'ny fampiasana tsotra azy, raha karazam-peo tokana ihany no ampiasainao mitohitohy dia hihamalefaka ny fandrenesan'ny mpihaino azy. Aoka re hatsahatra ny fihirahirana ka mitenena ampahendrena. Raha tsy mandresy lahatra anao izany, fara-faharatsiny raha tsy hiantra ny mpihaino anao ianao dia miantrà ny tenanao, satria Andriamanitra, noho ny fahendreny tsy misy fetra, dia manome famaizana rehefa dikaina ny lalàn'ny natiora sy ny lalàna môraly, ka ny feo mitovy tantana lavareny dia mitarika ny aretina mahery antsoina hoe "*dysphonie clericorum*" na "aretin-tendan'ny pasitora." Rehefa tian'ny mpihaino azy ireo loatra ny mpandaha-teny sasany ka tsy misalalala izy ireo mandoa vola mba hialany teo aminy, hanaovany fivahinianana any Jerosalema ohatra, dia hanampy amin'ny antony manosika ho amin'izany ny aretin-tenda. Kanefa tsy voatery ho izany no anjarantsika; ny aretin-tenda dia tena olana goavana ho antsika pasitora, koa mba hisorohana izany dia hampiharintsika izay torohevitra tsara rehetra. Raha tianao hopotehina ny tendanao dia afaka manao izany haingana dia haingana ianao, fa raha tianao hokolokoloina dia raiso ny torohevitra izay aroso anao ankehitriny. Matetika aho no mampitaha ny feo amin'ny amponga. Raha toa ka eo amin'ny faritra iray hatrany no velezin'ny mpively dia ho loaka tsy ho ela ny hoditra eo amin'ilay amponga, kanefa hateza ilay amponga raha toa ka ampiasain'ny mpively azy ny faritra rehetra azo velezina eo aminy. Dia toy izany koa ny feon'ny olona. Raha haavom-peo tokana hatrany no ampiasainy dia hisy loaka eo amin'ny faritra amin'ny tendany izay ampiasainy lalandava ka mahatonga izany feo mitovy tantana izany, ka tsy ho ela izy dia ho tratry ny aretin-tenda. Misy ireo dokotera mpandidy izay manambara fa misy ny aretin-tena mpanjo ny mpitoriteny any amin'ny fiangonana any Angletera. Misy fomba fitenenana izay tena ankafizina ao amin'io fiangonana io, dia fomba fanononan-teny manokana... Ny olona izay miteny amin'ny fomba tsy voa-janahary toy izany dia azo antoka fa ho

tratry ny aretin-tenda. Efa nambarako ny lafiratsin'ny fahazarana miteny amin'nyf eo mitovy tantana lalandava, ary mino aho fa noho izany no mahatonga ny avokavoka sasany ho marefo sy ny olona sasany ho tratry ny aretina ka any am-pasana no iafarany. Raha ekenao ny torohevitra mikasika ny tenda araka izay efa nambarako teo aloha, dia zaraiko aminao ny fomba fijerin'ingahy Macready, izay mpilalao teatra malaza, izay mendrika hohenoina noho ny traikefa betsaka ananany: "Ny fahasalaman'ny tenda dia tsy vokatry ny fanazarana azy loatra, fa vokatry ny karazam-pomba ampiasana azy; tsy ny fitenenana lava na fitenena mafy, na koa amin'ny feo amboamboarina no ahazoana izany. Mety ho sarotakarina izay ambarako, kanefa tsy misy olona iray amin'ny, ataoko hoe, iray alina izay miresaka amin'olona betsaka amin'ny feony voa-janahary; ary izany fahazarana izany dia tena misongadina rehefa eny amin'ny polipitra. Resy lahatra aho fa ny tsi-fahatomombanan'ny tenda dia vokatry ny ezaka be atao amin'ireny fomba fiteny tsy voajanahary ireny, ary mazàna dia aretina mahery no vokatr'izany. Ny asa atao mandritra ny andro amin'ny fitenenana ao am-piangonana dia mitaky ezaka kely lavitra noho izay ataon'ny mpilalao tantara an-tsehatra na izay ataon'ny solombavambahoaka; ary tena azoko antoka fa izany aretina izany, izay antsoina hoe 'aretin-tendan'ny pasitora' dia vokatry ny fomba fitenenana fa tsy ny faharetana na ny habetsahan'ny ezaka nolaniana tamin'ny fitenenana. Nahafantatra olona maro mpiara-milalao tantara an-tsehatra amiko aho izay tratr'io aretin-tenda io, kanefa eo amin'ireo izay havanana amin'ity zava-kanto ity dia vitsy no tratran'izany aretina izany." Ny mpilalao tantara an-tsehatra sy ny mpisolovava dia mampiasa betsaka ny feony, kanefa tsy misy aretin-tena mahazo azy ireo manokana vokatr'izany asany izany, satria izy ireo dia tsy sahy manao antsirambina ny fampiasany ny feony eo amin'ny asany toy izay ataon'ny mpitoriteny sasany eo amin'ny fanompoana an'Andriamanitra. I Samuel Fenwick, ao amin'ny boky malaza nosoratany momba ny "aretin-tenda sy aretin-tratra" dia nanambara tam-pahendrena hoe: "Araka izay voambara mikasika ny firafitry ny tenda, dia hita miharihary fa ny fitenenana maharitra amin'ny haavom-peo mitovy tantana dia mandreraka kokoa ny tenda noho ny fampiasana feo miovaova; satria amin'io fomba voalohany io dia hozatra iray na karazan-kozatra iray ihany no miasa, fa amin'ilay fomba faharoa kosa dia karazan-kozatra maro no mihetsika ka maivamaivana kokoa izy ireo. Toy izany koa, ny olona izay manainga ny tànan'ny havanana mandritra ny fotoana maharitra dia ho reraka ao anatin'ny dimy na folo minitra, satria karazan-kozatra tokana no mizaka ny vesatra; saingy afaka miasa mandritra ny andro izany hozatra izany raha ampifandimbiasina amin'ny asan'ny hozatra sasany ny fiasany. Koa rehefa mandre mpitondra fiangonana mitarika fotoam-pivavahana amin'ny feo mitovy tantana lavareny isika, dia azontsika antoka fa avo folo heny noho izay tena ilaina ny ezaka ataony."

Eto angamba no anamafisako ny hevitra izay efa nambarako tany aloha ihany, araka ny fampatsiahivan'ny mpanoratra voalaza anarana etsy aloha. Raha miteny matetika ny mpitondra fiangonana iray, dia tsy ho mora andairan'ny aretina ny tendany sy ny tratrany. Azoko antoka tokoa izany; vokatry ny traikefa manokana sy fandinihana betsaka natao no ahafahako manambara izany. Ry rahalahy, ny mitoriteny in-droa isan-kerinandro dia mety hampidi-doza, kanefa hitako fa ny manao izany in-dimy na in-enina, eny hatramin'ny in-droa ambin'ny folo sy in-efatra ambin'ny folo aza dia tsy be loatra. Ny mpivarotra legioma izay miantsoantso eny an-dalam-be iray andro isan-kerinandro dia hahatsapa izany ho asa mafy, fa raha isan'andro izy no manao izany antsoantso izany dia tsy ho tratry ny *dysphonia pomariorum*, na "aretin-tendan'ny mpivarotra legioma." Nahafaly ahy ny nahita fa izany foto-kevitra izany dia voambaran'i Dr Fenwick mazava toy izao: "Ny toromarika rehetra nomeko teo dia tsy hisy vokany raha tsy misy fanazarana isan'andro ny feo. Tsy misy zavatra miteraka io aretina io mihoatra ny fampiasana

tsindraindray ny feo. Raha dinihina dia tsy sarotra ny manakatra izany. Raha misy olona, na biby iray, izay te hanao fampiasan-tena tsy nahazatra azy hatrizay, dia ny fanazaran-tena ataony isan'andro isan'andro no hahatonga izany ho mora tanterahina, raha tsy izany dia tsy ho vitany mihitsy ny hanatanteraka izany. Kanefa ny ankamaroan'ny mpitondra fiangonana dia tsy ampy fanazaran-tena satria indray mandeha isan-kerinandro ihany izy no manazatra ny feony, fa amin'ny enina andro sisa kosa dia zara izy raha mampiaka-peo. Raha misy mpandrafitra tsy zatra manao ny ezaka takian'ny asany dia tsy ho ela izy dia tsy ho afaka hanatanteraka izany asa izany satria ho very ny fahaiza-manaony. Ny ohatra asehon'ireo mpandaha-teny malaza dia manaporofa ny maha-zava-dehibe ny fanazaran-tena mitohy eo amin'ny fitenenana; ary ny torohevitra omeko ny olona rehetra maniry hivoatra amin'izany dia ny famakiana boky amin'ny feo avo in-droa isan'andro, amin'ny haavon'ny feo toy ny eny amin'ny polipitra ary amin'izany dia ifantohana manokana ny fijoron'ny tratra sy ny tenda ary tononina mazava sy araka ny tokony ho izy ny teny rehetra." Miombon-kevitra amin'izany koa i Mr. Beecher: "Irony zazalahy mpivarotra gazety dia maneho ny voka-tsoan'ny faintsoantsoana ankalamanjana eo amin'ny avokavoky ny olona. Inona no hataon'ny pasitora zatra miteny mora sy zara raha afaka mampiaka-peo manoloana ny mpihaino an-jatony raha toa ka asaina miantsoantso hivarotra gazety izy? Ireo zazalahy mpivarotra gazety dia mijoro eny an-dàlam-be ary mandefa ny feony toy ny atleta manipy baolina mafy dia mafy. Toroanay hevitra ny olona izay manazatra tena ho mpandaha-teny mba hidina an-dàlam-be amin'ny fotoana iray. Ireo pasitora vao mianatr'asa dia tokony hifanaraka amin'ireo zazalahy mpivarotra gazety mandritra ny fotoana kelikely, ambara-pisokatra ny vavany sy hampahatanjaka ny tendany."

Ry rahalahy, ny fitsipika mahaso mandrakariva dia izao: *ampifanarahy amin'izay lazainao ny feonao*. Aza mifalifaly raha lohahevitra mampalahelo no resahinao, ary aza manao feo manjombona raha tokony hitsambikimbikina toy ny miara-mandihy amin'ny anjelin'ny lanitra izy. Tsy hivalampatra amin'izany fitsipika izany aho, kanefa aoka ho tsapanao fa tena zava-dehibe indrindra izany, ary raha arahina antsakany sy an-davany dia hihazona mandrakariva ny fifantohan'ny mpihaino, raha toa ka mendrika izany fifantohana izany ny lohahevitra resahinao. Ampifanarahy mandrakariva amin'izay lazainao ny feonao, ary, ambonin'izany rehetra izany, *aoka ho ny araka ny maha-izy anao mandrakariva ny zavatra rehetra ataonao*. Halaviro mandrakizay ny fanarahana be fahatany fitsipika sy môdely. Aza maka tahaka feon'olon-kafa, na raha tsy hainao tohaina ny fanirianao hanahaka azy ireny dia ny mpandaha-teny tena havanana no tahafo mba ho kely kokoa ny voka-dratsy. Izaho manokana dia manana fironana tsy hay tohaina haka tahaka koa, ka indraindray dia mandeha mankany Ekôsy na Wales aho mandritra ny herinandro na tapa-bolana mba hanefy ny fomba fanononako teny. Miezaka miala amin'izany aho, kanefa tsy misy hevitra, ny hany azoko atao dia ny miandry izany fahazaran-dratsy ho faty ho azy. Ry rahalahy, iverenako ny fitsipika nambarako teo: ampiasao ny feonao manokana voa-janahary. Aza manao toy ny rajako [mpaka tahaka], fa aoka ho olombelona; aza manao toy ny boloky, fa aoka ho olona manana ny mampiavaka anao amin'ny zavatra rehetra. Voalaza fa ny fomba mety indrindra ho an'ny olona iray hanaovany ny endriky ny volombavany dia ny famelana izany haniry tsotra fotsiny amin'izay loko sy endrika mifanaraka amin'ny firafitry ny tarehy. Ny lahateninanao manokana dia hifandrindra kokoa amin'ny fomba fisainanao sy ny toetranao. Ny fakan-tahaka dia natao ho an'ny teatra, ny olombelona manana ny hasin'ny maha-izy azy dia natao ho an'ny fitoerana masina. Haverimberiko izany fitsipika izany ambara-pahatonga anao hahazo antoka fa tsy tokony hohadinoinao izany; iaino ny maha-izy anao, iaino ny maha-izy anao, iaino misimisy kokoa hatrany ny maha-izy anao. Ny feo amboamboarina, na fakana tahaka ny feon'i Dr. Silvertongue, na ny mpampianatra havanana sy ny mpitarika izay ankamamiana

dia azo antoka fa hitarika tsi-fahombiazana ho anao. Miantso anao aho mba hanaisotra ny fakan-tahaka be fahatany ary ho sahy hanana ny maha-izy anao.

Tsy maintsy ambaranay koa ny hoe: *miezaha mikolokolo ny feonao*. Aza mitsitsy aina mihitsy amin'ny fanatanterahana izany, satria voambara fa "na mahatalanjona toy ny ahoana aza ny talenta ananan'ny olona iray, dia tsy afaka hivelatra sy ho tonga amin'ny fahataterahany izany raha tsy amin'ny alalan'ny fiezahana sy ny fikarohana." Saintsaino ny amin'i Michel-Ange izay niasa nandritra ny herinandro tsy nanam-potoana hisoloana akanjo akory, sy i Handel izay nandavaka ny fitendrena tamin'ny piano-ny mihitsy noho ny fampiasany azy tsy mitsahatra. Ry rahalahy, raha mitaha amin'izany ianao dia aza miresaka fahasaratana na fahasasarana. Toa sarotra ny mahatakatra ny fanaon'i Demosthene izay niresaka tamin'ny vato, kanefa ny olona rehetra dia samy miaiky ny fahaizany mandresy lahatra, ny fahafahany nibaiko olona maro teo anivon'ny toe-javatra misahotaka. Ary noho izy zatra nihazakazaka nananika tendrombohitra dia hita taratra teo amin'ny fiteniny ny tanjaky ny avokavony, ka mendri-piderana ny fahafoizantenany. Adidintsika ny mampiasa ny fomba rehetra mba hanatsarana ny feontsika izay fitaovana hanambarantsika ny filazantsaran'ny Tompo. Kajio tsara ny renin-tsoratra, tonony mazava tsirairay izy ireny; izy ireny no manome aina ny teny. Manaova fanazaran-tena tsy ankijanona ambara-pahavitanao mametraka amin'ny toerany ny renin-tsoratra; ny zana-tsoratra dia manana ny fanenony mampiavaka azy, noho izany dia miteny ho azy izy ireo. Amin'ny lafiny rehetra dia manaraha fitsipika hentitra ambara-pahafehezanao ny feonao, ary kirakirao toy ny soavaly azo baikoina tsara izany. Ny olona manana tratra tsy dia mivelatra loatra dia ampirisihina mba hanazatra tena amin'ny fonjam-by isa-maraina, na hanao fanatanjahan-tena amin'ny toerana voatokana ho amin'izany. Tsy maintsy manao izay hivelaran'ny tratrany izy ireo. Aza atao am-paodin'ny zile ny tanana rehefa miteny mba tsy hanery ny tratra, fa atolantsiho mankany aoriana ny soroka, tahaka izay ataon'ny mpihira. Aza miondrika eo amin'ny polipitra rehefa miteny, ary aza aondrika hitehika amin'ny tratra ny loha. Akaro fa aza ampudinina ny kiho. Fadio ny fehitenda sy ny bokotra teritery rehetra; aoka halalaka tsara ny fantsona hivoahan'ny feo. Diniho ny fijoron'ireo mpikabary rômana sy grika fahiny, diniho ny tabilao nataon'i Raphaël maneho an'i Paoly, ary araho amin'ny fomba tsotra, tsy misy teritery, ny fijoro izay asehon'ireny sary ireny, satria izany no mety indrindra hamoahana feo. Mangataha namana iray hanambara aminao ny fahadisoanao, na ny tsara kokoa aza: aoka ianao ho tonga mpitsikera ny tenana amin'ny tsihiriany ary mananatra anao tsy misy fihambahambana. Tena fitahiana tokoa ny fisian'ny fanakianana mahery vaika toy izany ho an'ny olon-kendry, fa fahasorenana kosa no aterany ho an'ny olona adala! Mazotoa manitsy matetika ny tenanao, raha tsy izany dia ho tafalatsaka amin'ny fahadisoana ianao nefa tsy ho tsapanao akory, hitombo ny feo tsy mifanentana, ary haka toerana ny fahazaran-dratsy; koa tsikerao tsy tapaka am-pahavitrihana ny tenanao. Aza atao ho zavatra tsinontsinona na ny zavatra bitika indrindra aza ka mety hahafahanao mivoatra. Kanefa aoka ny fanaovana izany tsy hahatonga anao hihevitra fa ny fihetsika sy ny feo no hany ilaina. Mankarary ny foko ny mahita olona sasany manomana toriteny mandritra ny herinandro, ary ny ankabeazan'ny fotoana fiomanany dia laniany eo anoloan'ny fitaratra hamerenany ny fihetsiny! Indrisy, amin'izao vanim-potoana izao dia leferina ny faharatsian'ny fo rehefa tsara ny fihetsika. Aleo aza ianao manana ny tsifahalalam-pomban'ny olon-dia mpirenireny toy izay manao ny fihetsiky ny olona mitsaingotsaingoka sy vavivavy toetra. Tsy hanoro hevitra anao aho mba haka tahaka an'i Taplash Rowland Hill miaraka amin'ny peratra misy diamondrany sy ny mosoarany manimanitra tsara ary ny solomaso tsara fihantonany. Ny paozipaozy dia tsy manana ny toerany eny amin'ny polipitra, any amin'ny trano fitaratra ny

mpanjaitra no tokony hisy azy, miarak amin'ny taratasy kely milaza hoe "Raha tianao ny hitovy amin'io dia mandoava 300 000 Ar."

Eto angamba no fotoana mety hanamarihako fa tsara raha arahin'ny ray aman-dreny maso ny nifin'ireo zanany. Satria ny tsy fahatomombanan'ny nify dia misy fiantraikany ratsy rehefa miteny amin'ny fanamafisam-peo. Misy olona izay sahirana amin'ny fanononana ka tokony hanatona mpitsabo nify (mazava loatra fa mpitsabo siantifika manana traikefa ampy), mba hahazoany solonify na fanamboarana izay ho fitahiana maharitra ho azy ireo. Tsara fipetraka ny fanamarihan'ny mpitsabo nify falehako, manao hoe: "Rehefa misy nify sasany na izy rehetra tsy eo intsony, dia miteraka fihenjanan'ny hoza-tarehy sy ny hoza-tenda izany, ary ireo taova hafa izay zatra ny fisian'ireo nify teo aloha dia tsy miasa aradàna, ka miteraka fahatapahana, na fiezahana, na fahaketrahana, toy ny zava-maneno mivalana iray. Zava-poana ny manantena feo mirindra tanteraka raha zava-maneno misy fahasimbana no ampiasaina, ary mazava loatra fa tsy tomombana ny fanononana; izany tsi-fahatomombanana izany dia mampitombo betsaka ny ezaka atao rehefa miteny, ary mazàna dia mampitombo ny teny misolifatra, ny fitenenana haingana loatra na ny fahatapahana tampoka, na ny tsy fahatafavoahan'ny teny; ho an'ny fahavoazana lehibe kokoa dia mety hiteraka figonongononana na fikatrokatrohan'ny nify mihitsy aza izany." Raha izany no fototry ny olana, dia eo anoloantsika koa ny vahaolana, ary noho ny fitiavantsika ny asantsika dia adidintsika ny mamaha izany olana izany. Mety ho toy ny tsy misy lanjany ny nify, kanefa tokony hotsaroantsika fa tsy misy zavatra azo atao hoe kely manoloana ny fiantsoana lehibe izay niantsoana antsika. Mbola horeshahiko ny amin'ireo lafin-javatra madinika hafa, fa ny fahatakaranao lalina ny momba ireo zavatra madinika izay mety tsy ho takatrao ny tombam-bidiny no mety hiaro anao tsy hanao fahadisoana goavana.

Farany dia ny momba ny fikojakojanao ny tendanao. Kendreo mandrakariva ny hanadio azy mialoha ny handraisanao fitenenana, fa tsy mandritra ny toriteninao. Misy rahalahy izay tena akaiky ahy tokoa, manana fahazarana toy izao rehefa miteny: "Ry havana - hem-hem - ny zavatra horeshahiko anareo - hem-hem- dia tena zava-dehibe tokoa." Fadio tanteraka ny manao izany. Ny sasany indray, noho ny tsy fanalalahany mialoha ny tendany, dia miteny toy ny hoe kenda sy ho sempotra; aleo aza anefa mandre izany toy izay manao feo miverimberina izay manelingelina ny sofin'ny mpihaino. Ny mitrotroka dia azo leferina raha voan'ny sery ny mpiteny, kanefa tena faran'izay mahasorena izany, ary rehefa lasa fahazarana izany dia sokajiana ho isan'ireo "fihetsika manimba ny hafatra." lalako tsiny raha toa somary mivantana aho raha miresaka momba izany, kanefa ny fanamarihana mahitsy ataoko etoana dia mety hiaro anao tsy ho tratry ny fanakianana maro any aoriana.

Rehefa vita ny toriteninao dia kajio ny tendanao ka aza fenjaina mafy loatra. Avy amin'ny fanandramako manokana no ahafahako manome izany torohevitra izany. Raha manana irony folara landy irony ianao, izay mety ho fanomezana sarobidy avy amin'ny reninao na ny anabavinao, dia tehirizo tsara ao am-bata izany fa aza aderadera ho eny an-tendanao. Raha misy rahalahy te ho fatin'ny sery dia tokony hofonosany mandrakariva amin'ny folara ny tendany, dia indray andro izy hanadino ny hanao izany dia ho tratry ny aretin-tena sy sery izay tsy ho afaka aminy intsony mandritra ny androm-piainany sisa. Ny tantsambo dia tsy mba miaro ny tendany hafana, fa avelany halalaka sy hianjahanja mandrakariva izany ka tsofin'ny rivotra lalandava eny. Itokiako tanteraka izany foto-kevitra izany, satria nampihariko nandritra ny efatra ambin'ny folo taona izao, ary talohan'izay aho dia tratry ny sery sy aretin-tenda matetika, fa rehefa nampiahatra izany kosa dia tsy mba tratr'ireo

aretina ireo mihitsy. Raha mahatsapa ianao fa mila zavatra fanampiny, dia ampanirio ny volombavanao! Fahazarana voa-janahary izany, mifanaraka amin'ny Soratra Masina, ary mifanaraka amin'ny maha-lehilahy sady mahaso. Misy rahalahy iray izay voatery nandao an'i Angletera noho ny fahafatesan'ny feony, kanefa ankehitriny izy dia matanjaka tahaka an'i Samsona rehefa nampaniry ny volombavany. Raha misy aretina manjò ny tendanao dia manatòna dokotera mahay, ary raha tsy afaka manao izany ianao dia aoka re harahinao izao torohevitra manaraka izao: aza mba mividy irony vatomamy fanalana kohaka irony. Mety hanampy anao vetivety izy, kanefa manimba ny tenda noho ny asa fandemena ataony. Raha te hampahatsara ny tendanao ianao dia mampiasà dipoavatra sy izay mety manamafy hozatra, araka izay zakan'ny vavony. Aoka tsy hihoatran'izay zaka anefa, satria tokony hotsaroanao fa samy mila kajiana na ny tenda na ny vavony, ary raha tsy tomombana ny taovam-pandevonan-kanina dia tsy misy raharaha vanona. Ny saina mandinika dia mampianatra fa ilaina ny mampatanjaka ny hozatra sy ny hoditra. Efa nandre ve ianao hoe ny mpandona hoditra dia mandona hoditra anaty ranon-tsiramamy mba hanamafy azy? Tsia dia tsia tokoa, ny mifanohitra amin'izany no ataony: raha te hanamafy hoditra izy dia atsobony avy ao amin'ny ranon-javatra avy amin'ny ditin-kazo na zavatra manamafy azy ilay hoditra mba hampitambatra ny kasinga ao aminy. Fony aho nanomboka nitoriteny tany Exeter Hall dia nalefaka ny feoko raha ampitahaina amin'ny haben'izany toerana izany, nalefaka toy ny feo tsotra rehetra, ary dia toriteny tsotra tamin'ny feo malefaka no nataoko, koa ao amin'ny Exeter Hall (izay toerana sarotra itoriana teny satria ny sakany dia mivelatra be raha ampitahaina amin'ny lavany) dia fahazarako ny mitondra ranon-tsakay mena milona anaty vinaingitra miaraka amin'ny rano tsotra ataoko eo anoloako, izay manome hevny vaovao ho an'ny tendako isaky ny reraka izy ka mitady hilofika ny feoko. Rehefa reradreraka ny tendako dia mangataka amin'ny mpanao lakoza aho mba hanao dite miaraka amin'ny dipoavatra mahery araka izay zaka, ary hatramin'izao dia hitako fa fanafana tena mahomby izany. Kanefa izaho dia tsy dokotera ary tsy manam-pahaizana manokana amin'ny resaka fitsaboana. Ny faharesen-dahatro dia hoe ny antsasaky ny olana eo amin'ny feo izay miseho amin'ny andro voalohandohany dia hisinda rehefa mitombo ny taona ka miforona ny fahazarana. Mankahery anao aho mba hanana fikirizana ampahamatorana: raha tsapanao ho toy ny afo mandoro ao anatinao ny faniriana hitory ny Tenin'Andriamanitra, dia ho voatohitra na ny fahazarana miahankahana aza, ary ho fongana ny tahotra sy ny paralisisa aterany. Mahereza ry rahalahy, dia Andriamanitra, sy ny natiora, ary ny fizaran'asa no hanampy anao.

C.H. Spurgeon, ***Lectures To My Students***, chapter On The Voice.

Boky nakan-kevitra

Adler, Ronald B. and George Rodman, *Understanding Human Communication*. 4th ed. Portland, OR: Book News, Inc., 1991.

Griffin, Emory A. and Em Griffin, *Making Friends and Making Them Count*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1987.

Lucas, Stephen E., *The Art of Public Speaking*. New York, NY: The McGraw-Hill Companies, 2001.

Pearson, Judy C., Nelson, Titsworth, Harter, *Human Communication*. New York, NY: The McGraw-Hill Companies, 2002.

Wells, Lynn K., *The Articulate Voice*. 3rd ed. Boston, MA: Allyn and Bacon, c1999.